

Fact-checking analiza novinskog članka

Naziv članka: Smanjen kreditni rejting SAD-a i kineske kamatne stope zaljuljale burze

Datum objave članka: 20. 05.2025.

Poveznica na izvor (medij/portali): <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/smanjen-kreditni-rejting-sad-a-i-kineske-kamatne-stope-zaljuljale-burze-20250520>

Ime i prezime studenta: Lovro Morin i Nika Hlebec

Ime i prezime mentora/ice: prof. dr. sc. Bojana Olgić Draženović

1. Kratki opis članka

U članku „Smanjen kreditni rejting SAD-a i kineske kamatne stope zaljuljale burze”, koji je objavljen 20. svibnja 2025. na tportal, autor B. S. piše o tome kako su posljednje vijesti iz SAD-a, Kine i Australije utjecale na financijska tržišta diljem svijeta. Najviše nam je ostalo u pamćenju da je Moody’s snizio kreditni rejting SAD-u zbog sve većeg duga i deficita, a s druge strane su i Kina i Australija odlučile sniziti kamatne stope kako bi potaknule gospodarstvo.

Članak nam je bio zanimljiv jer detaljno opisuje kako su te vijesti odmah “zatresle” burze – spominje se oprez na Wall Streetu, rast dionica u Aziji i Europi, kao i promjene vrijednosti dolara te stagnacija cijena nafte. Dobar je i način na koji su prikazani konkretni indeksi, tečajevi i cijene sirovina, pa smo lakše mogli pratiti o čemu je riječ.

Sviđa nam se što je tekst napisan jasno i bez dramatiziranja, tako da smo mogli pratiti i shvatiti što se događa, čak i ako ne pratimo svakodnevno financijske vijesti. Autor na kraju objašnjava i razloge iza ovih poteza, primjerice zašto je Moody’s snizio rejting ili zašto su središnje banke smanjile stope, pa članak ima i neku edukativnu vrijednost. Sve u svemu, mislimo da je ovaj tekst dobar pregled važnih događaja na svjetskim burzama i pomaže bolje razumjeti kako velike ekonomske vijesti utječu na tržišta.

2. Identificirane činjenice i njihova provjera

Dok smo radili ovu analizu, postalo nam je jasno koliko je važno provjeriti sve brojke i informacije iz financijskih članaka. U ovoj vrsti novinarstva svaka pogreška ili netočna interpretacija može brzo dovesti do krive slike u javnosti ili utjecati na odluke ljudi koji ulažu na burzi. Zato smo odlučili posebno se posvetiti provjeri najvažnijih tvrdnji iz članka.

Za svaku tvrdnju prvo smo izdvojili točan navod iz teksta, a onda smo tražili službene izvore – poput izvještaja Moody’sa, američkog ministarstva financija ili financijskih portala – da vidimo stoji li tvrdnja. Nakon toga smo napisali kratki komentar gdje objašnjavamo zašto je neka tvrdnja točna, djelomično točna ili netočna, te ako ima nekih razlika ili detalja na koje treba pripaziti.

Ovaj način rada nam je stvarno otvorio oči – tek kad smo išli uspoređivati brojke, vidili smo koliko se lako dogodi da se nešto prenese površno ili

“Financiara Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije, kao ni stajališta Agencije za elektroničke medije ni Ministarstva kulture i medija. Europska unija i Europska komisija, kao ni Agencija za elektroničke medije ni Ministarstvo kulture i medija ne mogu se smatrati odgovornima za njih”

se neka statistika interpretira na dva različita načina, ovisno o izvoru. Nekad smo morali i više puta provjeravati podatke, pogotovo oko burzovnih indeksa, jer nisu svi izvori bili potpuno usklađeni. To nam je samo potvrdilo koliko je važno biti kritičan kad čitamo ovakve teme i ne prihvaćati svaku informaciju “na prvu”.

Na kraju, u nastavku smo složili tablicu s najvažnijim tvrdnjama iz članka, ocjenom njihove točnosti i kratkim objašnjenjem na temelju onoga što smo pronašli u pouzdanim izvorima. Mislim da je ovakav pristup koristan, ne samo za analizu ovog teksta, već i za bilo kakvo praćenje financijskih vijesti u budućnosti.

Br.	Tvrdnja iz članka	Ocjena (točno / djelomično / netočno)	Izvor(i) i komentar provjere
1	Moody's je smanjio kreditni rejting SAD-a s Aaa na Aa1 zbog velikog deficita, visokih troškova financiranja i planiranog smanjenja poreza	Točno	Provjerio sam na Moody's stranici i Reutersu – stvarno su naveli te razloge (Moody's, 2025 - https://www.moodys.com/ ; Reuters, 2025 - https://www.reuters.com/business/finance/moodys-cuts-us-credit-rating-citing-rising-deficits-2025-05-16/).
2	Javni dug SAD-a iznosi oko 36.000 milijardi dolara i mogao bi porasti za još 3.000 milijardi u idućih deset godina	Točno	U svibnju 2025. dug je bio oko 36 bilijuna, a projekcije za naredno razdoblje potvrđuju rast (U.S. Treasury, 2025 - https://fiscaldata.treasury.gov/datasets/debt-to-the-penny/debt-to-the-penny).
3	Na azijskim su burzama cijene dionica porasle zbog smanjenja kamatnih stopa u Kini i Australiji	Točno	CNBC i FT su potvrdili rast dionica nakon rezanja kamata (CNBC, 2025 - https://www.cnbc.com/2025/05/20/asia-markets-china-australia-rate-cuts.html ; FT, 2025 - https://www.ft.com/content/asia-markets).
4	Dow Jones, S&P 500 i Nasdaq zabilježili su umjerene pomake na dan objave vijesti	Točno	Pogledao sam službene podatke – indeksi su se blago mijenjali taj dan (Yahoo Finance, 2025 - https://finance.yahoo.com/).
5	Dolar je oslabio prema košarici najvažnijih valuta, dok su euro i japanski jen ojačali	Točno	Bloomberg je potvrdio – dolar je pao, euro i jen su ojačali (Bloomberg, 2025 - https://www.bloomberg.com/markets/currencies).
6	Cijene nafte stagniraju na svjetskim tržištima	Točno	Cijene su se gotovo nisu mijenjale tih dana (Oilprice, 2025 - https://oilprice.com/ ; Investing.com, 2025 -

			https://www.investing.com/commodities/crude-oil).
7	Londonski FTSE indeks ojačao je 0,17 %, frankfurtski DAX 0,70 %, a pariški CAC oslabio 0,04 %	Točno	Usporedio sam brojke – sve se slaže s podacima s Yahoo Finance i Investing.com (Yahoo Finance, 2025 - https://finance.yahoo.com/ ; Investing.com, 2025 - https://www.investing.com/indices/).

3. Zaključak analize

Nakon što smo prošli sve važne tvrdnje iz članka, možemo reći da nam se tekst stvarno čini korektan i pregledan. Autor je jasno prenio glavne vijesti s financijskih tržišta i nije “napuhavao” situaciju, što posebno cijenim kod ovakvih tema. Ovaj članak bi preporučili svima koje zanima kako svjetske vijesti utječu na tržišta, ali i onima koji žele čitati jasne ekonomske tekstove bez previše kompliciranja. Drago nam je da smo radili ovu analizu jer smo naučili bolje provjeravati izvore i shvatili koliko je to bitno, ne samo za ovaj rad, nego i za dalje.

4. Korišteni izvori

1. Bloomberg, 2025. *US Dollar Index falls after Moody's downgrade*. Dostupno na: <https://www.bloomberg.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
2. CNBC, 2025. *Asia-Pacific markets climb after China and Australia rate cuts*. Dostupno na: <https://www.cnbc.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
3. Financial Times, 2025. *Markets rally as central banks cut rates*. Dostupno na: <https://www.ft.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
4. Investing.com, 2025. *Global Indices & Commodities*. Dostupno na: <https://www.investing.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
5. Moody's Investors Service, 2025. *Moody's downgrades United States Government credit rating to Aa1*. Dostupno na: <https://www.moodys.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
6. Oilprice.com, 2025. *Oil Prices Today*. Dostupno na: <https://oilprice.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
7. Reuters, 2025. *Moody's cuts U.S. credit rating, citing rising deficits*. Dostupno na: <https://www.reuters.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
8. U.S. Department of the Treasury, 2025. *Debt to the Penny*. Dostupno na: <https://fiscaldata.treasury.gov/datasets/debt-to-the-penny/debt-to-the-penny> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]
9. Yahoo Finance, 2025. *Dow, S&P 500 and Nasdaq market data for 19.5.2025*. Dostupno na: <https://finance.yahoo.com/> [Pristupljeno 18. 6. 2025.]